

บทที่ 4

ความร่วมมือไทย-มาเลเซีย โดยเปรียบเทียบ สมัยรัฐบาลทักษิณและรัฐบาลสุรยุทธ์

การศึกษาแนวทางในการดำเนินนโยบายในช่วงรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ และ รัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2551 (ค.ศ. 2001-2008) เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่าง ไทยและมาเลเซีย ในบทนี้

ในแต่ละยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้โลกทัศน์ของผู้นำรวมถึงกระบวนการในการกำหนดนโยบายแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับการมองวิกฤติการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของอดีตนายกรัฐมนตรีไทย ผู้นำที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งใดหนึ่งก็มักจะนำสิ่งนั้นมาเป็นหลักในการดำเนินนโยบายของประเทศ เช่น ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามที่ให้ความสำคัญกับความเป็นชาตินิยมเป็นอันดับแรก จึงมองว่าการทำให้คนรวมกันเป็นปึกแผ่นเป็นชาติเดียวกัน ได้นั้น ต้องหลอมรวมทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกันผ่านการใช้ภาษา เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการดำเนินชีวิต ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน หรือในกรณีการใช้มาตรการทางเศรษฐกิจในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลทักษิณในการจัดสรรงบประมาณลงไปในพื้นที่ต่างๆ หรือการเลือกใช้นโยบายทหารนำการเมืองเพื่อหวังลดความขัดแย้งในพื้นที่ของรัฐบาลสุรยุทธ์

การศึกษาในบทนี้จึงต้องอาศัยหลักแนวคิด โลกทัศน์ของผู้นำ แนวคิดการตัดสินใจและผลประโยชน์แห่งชาติมาประกอบกับการวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการมองสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ผ่านสายตาของผู้นำไทยทั้งสองคน

แนวทางการแก้ปัญหาของไทย

การดำเนินนโยบายแก้ปัญหาความไม่สงบสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

หลังจากชนะการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในปี ค.ศ. 2001 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งภายใต้กฎระเบียบใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) โดยการแยก ส.ส. ออกเป็นระบบบัญชีรายชื่อ (party list) 100 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก 400 คน ภายใต้การกำกับดูแลและจัดการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และเป็นครั้งแรกที่การจัดตั้งรัฐบาลมีเสถียรภาพมาก เนื่องจากพรรคไทยรักไทยได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างท่วมท้น ทำให้การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ของ พ.ต.ท. ทักษิณ ต่อจาก นายชวน หลีกภัย นั้นสามารถยึดเสียงข้างมากในสภาไว้ได้อย่างง่ายดาย และได้กลายเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกที่สามารถอยู่จนครบวาระ 4 ปี แต่กระนั้นก็ตามตลอดระยะเวลาที่ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เขาถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึงบทบาทในการนำแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้ที่แจ่มกร้าวมากเกินไป

จากเหตุร้ายที่ปรากฏความรุนแรงให้เห็นอย่างชัดเจนในปี 2004 ซึ่งอยู่ในช่วงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลทักษิณ 1 (9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544-9 มีนาคม พ.ศ. 2548) โดยมีเหตุการณ์ปล้นปืนมากกว่า 400 กระบอก พร้อมสังหารนายทหารชั้นประทวน 4 นายอย่างโหดร้ายทารุณที่กองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายปิเหล็ง เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 จนนักวิชาการหลายท่านจัดให้เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความรุนแรงครั้งใหม่ เนื่องจากรูปแบบของการก่อความไม่สงบได้เปลี่ยนไปจากการก่อการร้ายในอดีตอย่างสิ้นเชิง การก่อความไม่สงบในปัจจุบันไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแต่รัฐบาลอย่างที่ผ่านมา หากแต่ยังมุ่งเป้าไปยังประชาชนผู้บริสุทธิ์ โดยจากภาพความรุนแรงที่ถูกแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งจากการยิงปะทะกันกับเจ้าหน้าที่รัฐ การลอบวางระเบิดในสถานที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งรถยนต์ ชุดคุ้มครองครู รถสายตรวจ การฆ่าตัดคอพระสงฆ์และชาวบ้าน การวางเพลิงเผาโรงเรียนหลายแห่งจนเด็กนักเรียนไม่มีที่เรียนต้องออกมาร้องขอให้ผู้ก่อเหตุยุติ แต่เหตุการณ์ก็ยังคงดำเนินต่อไป โดยมีการลอบยิงชาวบ้าน

ครู ทหาร ข้าราชการอยู่รายวัน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ขาดขวัญกำลังใจในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมาก หลายคนต้องอพยพครอบครัวออกไปอยู่จังหวัดอื่น ส่วนคนที่จำเป็นต้องอยู่ต่อก็ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้มีความระแวดระวังภัยที่มีอยู่รอบตัวอยู่ตลอดเวลา พลบค่ำประชาชนต้องปิดประตูหน้าต่างบ้านอย่างมิดชิดไม่กล้าออกจากบ้าน ชาวสวนยางพาราต้องออกจากบ้านไปกรีดยางตอนสว่างแทนช่วงเช้าตรู่ เพราะกลัวถูกลอบทำร้าย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อความเหี้ยมโหดที่น่าหวั่นใจที่สุดคือนับวันแนวร่วมขบวนการเหมือนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการตอบรับของเยาวชนในพื้นที่บางคนที่หลงผิดเข้าไปมีส่วนร่วมไปกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

อนึ่ง หลังสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้สงบมาได้ระยะหนึ่ง ก็เกิดเหตุลอบวางระเบิดที่สถานีรถไฟ อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 7 เมษายน ค.ศ. 2001 เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เลือกใช้วิธีการต่อสู้แบบเชิงรุก พร้อมกับยืนยันว่าจะจับโจรให้ได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน ด้วยความรู้สึกว่า ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากฝีมือของโจรธรรมดา และถึงกับหลุดคำว่า “โจรกระจอก” ออกมา จนกลายเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางถึงความเหมาะสมของการใช้คำพูด ที่อาจเป็นการส่อไปในทางลบประมาทกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งอาจจะทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่พอใจจนสร้างสถานการณ์ตอบโต้ จนบานปลายและเลวร้ายมากกว่าเดิมได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นความผิดพลาดอย่างมากของรัฐบาลในการประเมินสถานการณ์ที่ผิดไปจากความเป็นจริง

การยุบ ศอ.บต. และ พตท. 43 สองปีแรกที่รัฐบาลชุดนี้เข้ามาได้เกิดเหตุการณ์ขึ้นบ้างประปราย เช่น มีการเผาโรงเรียน วางระเบิดสถานีรถไฟ ประมาณเดือนสิงหาคม 2545 ได้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีหน่วยงานหนึ่งได้เสนอว่า ถ้าต้องการจะแก้ไขปัญหาก็อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดต้องยกเลิกการใช้กำลังทหาร ยกเลิก พตท. 43 และ ศอ.บต. (บุญกรม คงบังสถาน, 2548, หน้า 230)

และจากการประเมินสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของนายกรัฐมนตรีว่าเป็นเพียงแค่เรื่องของพวกมิถิลาซีพหรือโจรธรรมดา จึงนำไปสู่การมี

คำสั่งยุบ สอ.บต. และ พตท. 43 โดยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ เมื่อปี 2002 เนื่องจาก (กาญจนา บุญยัง, 2549, หน้า 293)

1. เป็นหน่วยงานที่ใช้งบประมาณสูง
2. รัฐประเมินว่าสถานการณ์การก่อการร้ายในภาคใต้ไม่รุนแรง ตำรวจในพื้นที่สามารถควบคุมได้
3. รัฐมองว่า สอ.บต. เป็นเครื่องมือ และฐานเสียงของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม แต่เหตุผลข้างต้นขัดแย้งกับนักวิชาการในพื้นที่ ที่เห็นว่า สอ.บต. เป็นเครือข่ายสืบราชการลับที่สำคัญที่สุด และเจ้าหน้าที่ของ สอ.บต. ก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ อีกทั้ง สอ.บต. และ พตท. 43 ยังเป็นหน่วยที่จะสร้างความสมดุลระหว่างหน่วยความมั่นคงและสืบราชการลับที่ดำเนินงานอยู่ในภาคใต้

การยุบ สอ.บต. และ พตท. 43 จึงเป็นสิ่งที่น่าเสียดาย และกลายเป็นประเด็นวิจารณ์อย่างกว้างขวางเช่นเดียวกันว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ เพราะการคงอยู่ของ สอ.บต. และ พตท. 43 เท่าที่ผ่านมาสามารถทำให้ขบวนการโจรก่อการร้ายในอดีตการลดลงได้มาแล้วช่วงหนึ่ง และต้องยอมรับว่าการดำเนินงานของ สอ.บต. และ พตท. 43 ได้ผลอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา เพราะทำให้ฝ่ายโจรก่อการร้ายถูกรวบปราบอย่างหนัก จนหลายคนต้องหลบหนีและอีกหลายคนก็ได้เข้ามาบอตัวกับเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันพัฒนาชาติไทย สำหรับบทบาทของ สอ.บต. ที่ทำได้ดีคือ การปรับปรุงประสิทธิภาพของข้าราชการ การประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลกับเอกชน การเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และสร้างทัศนคติที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อชาวบ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชาติ และจะคอยเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐในการป้องกันเหตุการณ์รุนแรง นอกจากนี้ ยังร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาชาติในแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย แต่เมื่อหลังการยุบ สอ.บต. และ พตท. 43 และมอบหมายงานด้านความมั่นคงและสืบราชการลับทั้งหมดให้กับตำรวจ ทำให้เกิดสุญญากาศระหว่างรัฐบาลกับคนในพื้นที่ และทำให้เกิดความแตกแยกขึ้นภายในหน่วยงานด้านความมั่นคงต่าง ๆ เช่น ระหว่างตำรวจและสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เรื่องที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

รายงานว่าตำรวจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอุ้มฆ่า เมื่อปี 2003 และระหว่างตำรวจและทหาร กรณีตำรวจฆ่าสายลับของทหารที่เป็นอดีตสมาชิกกลุ่มแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น

จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ปล้นปืน ในปี 2004 และเหตุการณ์ก็รุนแรงมา ทำให้หลายฝ่ายมองว่าเกิดจากการยุบสององค์กรข้างต้นหรือไม่ หรือเกิดจาก “เงื่อนไขใหม่” ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการต่อต้านประเทศมหาอำนาจภายหลังเหตุวินาศกรรมตึก World Trade และ Pentagon เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ที่ทำให้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ยิ่งบานปลายไปกันใหญ่

แต่ไม่ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างมากในระยะหลังนี้ จะเกิดขึ้นมาด้วยเหตุของการยุบสององค์กรหรือเพราะเงื่อนไขอื่นใด แต่สิ่งที่แน่นอนก็คือว่า เมื่อมีการยุบสององค์กรไปแล้ว ทำให้ไม่มีหน่วยที่จะคอยประสานความเข้าใจระหว่างรัฐและชาวบ้าน หรือรัฐกับประเทศเพื่อนบ้าน และไม่มีพื้นที่แห่งการมีส่วนร่วมของชาวบ้านอีกต่อไป สอ.บต. เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ เพราะเป็นที่ทราบกันว่าการจัดตั้ง สอ.บต. ซึ่งมีโครงสร้างที่ให้ประชาชนเข้าใจ ไว้วางใจ และเชื่อใจได้ เมื่อไม่มีองค์กรนี้ก็เท่ากับเป็นการตัดพื้นที่การมีส่วนร่วมในด้านการแก้ไขปัญหาลง เมื่อไม่มีพื้นที่การมีส่วนร่วม เราจะไม่สามารถแก้ปัญหาก็ได้ ซึ่ง สอ.บต. สามารถให้ชาวบ้านได้ในจุดนั้น

เมื่อความรุนแรงไม่ลดลง รัฐบาลก็ได้จัดตั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่จนแล้วจนรอดสถานการณ์ไฟใต้ก็ยังไม่ดีขึ้น ทำให้รัฐบาลทักษิณ ต้องตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ขึ้นมาอีก เพื่อให้คอยทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย และวิธีการสร้างความสมานฉันท์และสันติสุข ให้เกิดขึ้นในสังคม

หลังจาก กอส. ทำงานได้ระยะหนึ่ง รัฐบาลก็ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกและประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการฉุกเฉิน ค.ศ. 2005 จึงมองว่าการแก้ปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลที่ผ่านมาโดยการตัดสินใจยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองกำลังผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ 43 แล้วมอบหมายให้หน่วยงานอื่นเป็นหลักในการแก้ไขปัญหานั้น เป็นการแก้ปัญหาคไม่ตรงจุด เพราะไม่ได้ทำให้ปัญหาคดีขึ้นเลย

การจัดโซนนิ่ง การจัดโซนนิ่ง เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลทักษิณ นำมาใช้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 โดยการจัดแบ่งพื้นที่ 1,500 หมู่บ้านในจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็นสี่เขี้ยว เหลือง และแดง ตามลำดับของความรุนแรงและความร่วมมือที่ให้กับรัฐบาล โดยพื้นที่สีแดงหมายถึงมีผู้ที่ก่อความไม่สงบอยู่เป็นจำนวนมาก และผู้ที่อยู่ด้วย ซึ่งอาจจะเป็นแนวร่วมไม่ให้ความร่วมมือและร่วมกันปิดบัง และมีหลักการว่าจะมีการตัดงบประมาณบางส่วนออกจากพื้นที่สีแดง เช่น งบประมาณเอสเอ็มแอล และจะให้ทหารเข้าไปอยู่ในพื้นที่เพื่อติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งในทิศทางการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว ถือว่าล่อแหลมต่อการถูกกล่าวหาว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ 2540 ฐาน เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ที่ระบุไว้ใน มาตรา 30 เป็นอย่างยิ่ง

แม้ว่าโดยปกติแล้วการแบ่งโซนพื้นที่เป็นเรื่องทางยุทธศาสตร์ที่ทหารนำมาใช้กันกว้างขวาง แต่การที่นายกรัฐมนตรีใช้ไม่แข็งด้วยการเอาเรื่องงบประมาณมาเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนเข้าสู่แต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะการแบ่งเกณฑ์การให้งบประมาณตามความร่วมมือกับรัฐบาลที่มากน้อยในแต่ละสี กลับเป็นการสะท้อนให้เห็นภาวะผู้นำบางอย่างในตัว พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งการกระทำดังกล่าวเหมือนเป็นการเล่นเกมกับความไม่สงบโดยใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือ ซึ่งคนที่จะตกที่นั่งลำบากก็คือชาวบ้านที่ไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร แนวคิดนี้จึงเป็นความผิดพลาดอย่างชัดเจน จนเกิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนาหู จนท้ายที่สุดก็ต้องยกเลิกไป และกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ก็เลยแก้ไขด้วยการให้เงินตำบลละ 1 ล้านบาท

การตอบโต้ผ่านสื่อ ความมั่นใจในตัวเองอย่างสูงตลอดช่วงการบริหารราชการแผ่นดิน ของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรที่ผ่านมา จนมีวลียอดฮิตตามมามากมาย เช่น “บุชไม่ใช่พ่อ” ที่แสดงความเห็นต่ออภิมหาอำนาจของโลกซึ่งน้อยคนนักจะกล้าพูดผ่านสื่อได้เช่นนี้ โดยเฉพาะในฐานะผู้นำประเทศเล็ก ๆ ประเทศหนึ่งที่ยังมีจำเป็นต้องพึ่งพาสหรัฐอเมริกาต่อไป ตามโลกทุนนิยมเสรีมีความไม่เท่าเทียมกันของรัฐชาติ (power asymmetry)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตอบโต้กับผู้นำมาเลเซียในช่วงรัฐบาลทักษิณ กับ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด และดาโต๊ะซรี อับดุลลาห์ บาคาวิ ที่มีความคู่เคียดไม่แพ้กัน เช่น จากการกล่าวหาว่ามาเลเซียให้การสนับสนุนกรณี 131 คนไทยที่อพยพไปอาศัย

ในมาเลเซีย หรือกรณีที่รัฐบาลไทยมีความเชื่อว่าทางการมาเลเซียให้การสนับสนุนหรือให้ที่หลบซ่อนแก่ผู้ก่อการร้าย หรือขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่หนีมาจากไทย สำหรับในทางการทูตแล้วถือว่าการแสดงตัวกล่าวโทษเพื่อนบ้านดังกล่าวผ่านสื่อมวลชนเช่นนั้น เป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมนัก

บทเรียนเรื่องนี้ก็คือ ผู้นำประเทศจะต้องศึกษากลวิธีการดำเนินการทางการทูตอย่างรอบคอบ ต้องรู้ศิลปะทางการทูต หรือรอบคอบในการประสานสัมพันธ์ทางการทูต และไม่ควรใช้การทูตผ่านสื่อโดยเด็ดขาด

การใช้แนวคิดทหารนำการเมืองในสมัยรัฐบาลทักษิณ จนเป็นเหตุของความรุนแรงถึงขั้นถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาคมโลกและองค์การที่ประชุมประเทศอิสลาม หรือ โอไอซี (OIC) กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงจากเหตุการณ์กรือเซะ ตากใบ และการอุ้มฆ่าบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงในภาคใต้ จนภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของไทยในสายตาชาวโลกถูกทำลายลงไปอย่างน่าเสียดาย ส่งผลให้การแก้ปัญหาของรัฐยากขึ้นเพราะประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ยิ่งกว่านั้นเมื่อรัฐบาลไม่มีความพยายามชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ความไม่พอใจหรือหวาดระแวงของประชาชนที่มีต่อรัฐก็จะยิ่งขยายวงกว้างมากขึ้น จนทำให้กระบวนการต่าง ๆ แทรกซึมเข้ามาใช้ปฏิบัติการทางจิตวิทยาปลุกเร้าสร้างกระแสหรือปล่อยข่าวลือให้ประชาชนกระทำการต่อต้านอำนาจรัฐได้โดยง่าย เห็นได้จากหลายครั้งที่ประชาชนในพื้นที่ออกมาชุมนุมปิดทาง ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปในพื้นที่เกิดเหตุ หรือในกรณี 131 คนไทยที่อพยพไปยังรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากรู้สึกหวาดกลัวกับการใช้อำนาจของรัฐ ในสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยวิธีการปราบปรามกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบบเหวี่ยงแห หรือในสมัยรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่พยายามพลิกนโยบายการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการเมืองนำการทหาร ด้วยหวังถึงผลลัพธ์ที่ได้ว่าอาจมีความแตกต่างจากรัฐบาลที่ผ่านมา แต่ก็ไม่มีใครจะประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก ทั้งนี้ เนื่องจากยังคงมีการตอบโต้ระหว่างฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบและฝ่ายรัฐอยู่เป็นระยะ ๆ

หากนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังทวีความรุนแรง และเป็นความรุนแรงในรูปแบบใหม่ที่ไม่มีการเฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพียงเฉพาะรัฐอีกต่อไป แต่กลับกระจายขีดความสามารถเข้าทำลายชีวิตประชาชนผู้บริสุทธิ์

ด้วยกลยุทธ์ที่รุนแรงและโหดเหี้ยมกว่าเดิม ด้วยการลอกเลียนวิธีการต่อสู้ของขบวนการก่อการร้ายในประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ การฆ่าตัดคอตามแบบขบวนการอบูซายาฟ (Abu Sayyaf) ในประเทศฟิลิปปินส์ และการระเบิดพลีชีพหรือคาร์บอมตามแบบตะวันออกกลาง

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยจึงไม่ได้สร้างความเสียหายเฉพาะภายในประเทศอีกต่อไป หากแต่ยังเข้าไปทำความสัมพันธ์อันดีที่ไทยเคยมีกับมาเลเซียอีกด้วย โดยเฉพาะในพื้นที่ทางตอนเหนือของมาเลเซีย ที่จะต้องเป็นฝ่ายรองรับกับการอพยพหนีภัยของผู้บริสุทธิ์จากฝั่งไทยมา โดยตลอด ในขณะที่เดียวกันทั้งสองประเทศยังต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้งอันเกิดจากความหวาดระแวงที่มีต่อกัน เช่น การที่ไทยมองว่ามาเลเซียกระทำการที่ไม่น่าไว้วางใจในกรณีปล่อยให้ผู้ก่อการในไทยแฝงตัวเข้าไปพักพิงในมาเลเซียอยู่บ่อยครั้ง แม้ว่าทางการมาเลเซียจะออกมาปฏิเสธและให้เหตุผลว่าเป็นเพียงการให้ความช่วยเหลือในฐานะประเทศเพื่อนบ้านตามหลักมนุษยธรรม และไม่ได้เป็นฝ่ายสนับสนุนให้ที่พักพิงแก่ผู้ก่อการแต่อย่างใดก็ตาม จนเป็นเหตุให้มีการตอบโต้กันผ่านสื่อกันระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศบ่อยครั้งในเวลาต่อมา

ปัญหากับโอไอซี จากการที่ประเทศมาเลเซียเป็นประธานและมีความสำคัญมากในองค์กร OIC ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยได้ถูกนำเข้าสู่วาระการพิจารณาของ OIC เช่น กรณีตากใบ กรือเซะ คนไทย 131 คน คดีทนายสมชาย นีละไพจิตร เป็นต้น โดย OIC ให้ไทยชี้แจงเหตุการณ์ข้างต้น ซึ่งไม่สามารถชี้แจงได้ชัดเจน

การดำเนินนโยบายแก้ปัญหาคความไม่สงบสมัยรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์

หลังการปฏิวัติที่นำโดยพล. อ. สนธิ บุญรัตกกลิน ผบ.ทบ. เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ปีเดียวกัน พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ก็ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 24 ของไทยอย่างเป็นทางการ

พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ เข้ารับตำแหน่งได้ไม่ถึงเดือนก็ได้ออกมาเอ่ยปากขอโทษต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องต่อมุสลิมในภาคใต้ในอดีตด้วยหวังว่าสถานการณ์

จะดีขึ้น หลังจากเดินทางเยือนมิตรประเทศรอบบ้าน เริ่มจากลาว กัมพูชา และมาเลเซีย เป็นประเทศที่ 3 แล้ว จากนั้นก็ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 207/2549 เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงนามโดย พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2549 จากนั้น ก็มีการรื้อฟื้นและจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ที่เคยถูกยุบเลิกเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2545

เมื่อ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ประกาศขอโทษแทนรัฐบาลชุดที่ผ่านมา พร้อม ๆ กับพยายามผลักดันให้มีการถอนฟ้องคดีตากใบ และคดีนายสมชาย นีละไพจิตร หลายฝ่ายโต้เถียงกันว่านี่เป็นการแสดงท่าทีที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ การกล่าวขอโทษเป็นการยอมรับความผิดพลาดของรัฐบาลและอ่อนข้อให้กับผู้ก่อการหรือไม่ แต่สิ่งที่ปรากฏต่อสาธารณะคือ ภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีไทยที่ต้องการแสดงความรับผิดชอบ และความคาดหวังว่าแนวทางของนโยบายในการแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้ต่อไปข้างหน้าจะเป็นไปในแนวทางที่อ่อนลงมากขึ้น และปัญหาอาจจะคลี่คลายลงได้ในที่สุด

การฟื้นฟู ศอ.บต. พตท. 43 รัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ เข้ามาก็ได้มีแนวคิด รื้อฟื้นองค์กรนี้ขึ้นมาใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์อำนวยการพัฒนาจังหวัดจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.พ.จชต.)” ให้มีบทบาทหน้าที่และโครงสร้างคล้าย ศอ.บต. เดิม และมีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดูแล ซึ่งต่อมาได้มีนักวิชาการหลายท่านขานรับการฟื้นฟู ศอ.บต. ขึ้นมาใหม่อีกครั้ง โดยให้เหตุผลว่า การรื้อฟื้น ศอ.บต. ขึ้นมาใหม่จะส่งผลดีต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ เพราะโดยโครงสร้างเดิมของ ศอ.บต. เคยประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่อย่างมาก ไม่ว่าจะในแง่ของโครงสร้างการพัฒนา การประสานงาน หรือแม้แต่กองกำลังผสมพลเรือน ตำรวจและทหารที่ 43 (พตท. 43) ก็ยังเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกบทบาท

การฟื้นฟู ศอ.บต. ในช่วงรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นการปรับโครงสร้าง การแก้ปัญหาภาคใต้ใหม่ทั้งระบบ ด้วยการลดบทบาทของทหารลงไป และเดินเกม โดยให้การเมืองนำการทหารอย่างแท้จริง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการลดการกระทบกระทั่ง ลดความรุนแรงลงได้ระดับหนึ่ง ภายใต้กรอบใหม่ของ ศอ.บต. ภาคพลเรือนจะเข้ามา มีส่วนร่วมมากขึ้น จากเดิมที่ทหารเข้าไปมีส่วนร่วมแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการ

พัฒนาพื้นที่ การสาธารณสุข นอกจากนี้ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ออกสายเดินทาง เยือนมาเลเซียอย่างเป็นทางการเพื่อหารือในการแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้ และเพื่อเป็นการสานความสัมพันธ์จากที่เคยมีความไม่เข้าใจกัน โดยหวังว่าทุกอย่างจะทำให้ ความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคี ดีขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ความรุนแรงและความ ซ้ำซ้อนมีมากขึ้น การปรับเปลี่ยนแนวนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ก็เป็นสิ่งที่ รัฐบาลไม่ควรละเลยแม้ว่า ศอ.บต. จะเคยประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีตก็ตาม

แนวทางการแก้ปัญหาและปฏิกริยาตอบสนองจากมาเลเซีย

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้สร้างความรู้สึกหุดหู่แก่พี่น้อง มุสลิมในมาเลเซียอย่างมาก รวมถึงหลายฝ่ายยังรู้สึกเป็นเคียดเป็นแค้นกับการถูกรัฐ กระทำ อย่างไรก็ตามรัฐบาลมาเลเซียก็มีความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการ แก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเต็มกำลัง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ทางภาคใต้ของไทยได้กลายเป็น ปัจจัยในการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองในในมาเลเซีย ในเขตพื้นที่ทางตอนเหนือของ มาเลเซียไปแล้ว โดยมีประเด็นทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การปล่อยให้ สถานการณ์ในภาคใต้มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ภาคใต้ของไทยก็อาจเป็นที่บ่ม เพาะผู้นิยมใช้ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในที่สุดความรุนแรงเหล่านั้นอาจลุกลามส่งผล เสียหายต่อมาเลเซียได้ในที่สุด

โดยเฉพาะนับแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-มาเลเซีย แม้ดูภายนอกอาจจะเห็นว่าร่าเริง แต่โดยข้อเท็จจริงทั้ง 2 ประเทศต่างยืนอยู่บนความ หวาดระแวงซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะฝ่ายไทยนั้นรู้อยู่เต็มอกว่า ที่สถานการณ์การสู้รบ การก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยากจะยุติลงไปตามที่ต้องการนั้น สาเหตุหนึ่ง เป็นเพราะ “แกนนำ” และ “แนวร่วม” ต่างมี “หลังพิง” มีที่พักพิงที่มั่นคงอยู่ในประเทศ มาเลเซีย และในอดีตที่ผ่านมา อดีตนายกรัฐมนตรียามาเลเซีย เช่น มหาเธร์ โมฮัมหมัด ก็ มักจะออกมาให้สัมภาษณ์ ในลักษณะที่ฝ่ายไทยเห็นว่า เป็นการแย้งชิงผลประโยชน์กับ มาเลเซีย และไม่มีความจริงใจ ในการช่วยไทยในการแก้ปัญหาความไม่สงบ เช่น การปฏิเสธว่าไม่มีบุคคลที่เป็น “แกนนำ” และ “แนวร่วม” ที่ทางการไทยขอตัว และไม่มี

บุคคลสองสัญชาติอยู่ในประเทศมาเลเซีย รวมทั้งบางครั้งเห็นด้วย และสนับสนุนให้ไทย แก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการให้เป็นเขตปกครองตนเอง ซึ่งรัฐบาลไทยและหน่วยงานทุกหน่วยของไทยต่าง “สแลง” กับคำว่า “เขตปกครอง พิเศษ” หรือการปกครองตนเองเป็นอย่างยิ่ง (ไชยยงค์ มณีพิลิก, 2552)

แนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผิดพลาดในสมัย รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ส่งผลสืบเนื่องไปยังรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ นั้น เป็นสิ่งที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียไม่น้อย โดยเฉพาะประเด็น ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในช่วงรัฐบาลทักษิณ ดังนั้น ในการดำเนิน นโยบายต่าง ๆ รัฐต้องคำนึงผลกระทบที่อาจได้รับจากการดำเนินนโยบายเป็นอันดับ ดัน ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบจากความเชื่อมั่น หรือไว้เนื้อเชื่อใจในตัวรัฐบาลของ ประชาชนในพื้นที่ และผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาประชาคมโลก รวมถึงประเทศมาเลเซียเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดกับจังหวัดชายแดนภาคใต้มากที่สุด

ความร่วมมือไทย-มาเลเซียในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเข้าปล้นอาวุธของกองพันพัฒนา ที่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส ความรุนแรงในภาคใต้ได้ทวี ความรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียเริ่มสั่นคลอนอีก ครั้ง โดยความขัดแย้งดังกล่าวเริ่มชัดเจนมากขึ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ไทยได้ล้อม จับผู้ก่อความไม่สงบที่มีสติหรือชะะ จังหวัดปัตตานี กับเหตุการณ์ทำนองเดียวกันที่ เกิดขึ้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งทั้ง 2 เหตุการณ์นี้ได้ทำให้มีผู้เสียชีวิตและ บาดเจ็บร้อยกว่าราย นับจากนั้นเป็นต้นมาจนถึงปลายปี ค.ศ. 2006 รัฐบาลไทยได้มีการ ตอบโต้ผู้ก่อความไม่สงบด้วยความรุนแรง จนทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งสองฝ่าย

ความขัดแย้งระหว่างไทยและมาเลเซียเพิ่มขึ้นเมื่อฝ่ายรัฐบาลไทยกล่าวตอบโต้ กรณี 131 คนไทยที่อพยพไปพักพิงในประเทศมาเลเซียว่า กลุ่มก่อความไม่สงบอาศัยอยู่ในดินแดนทางตอนเหนือของมาเลเซียเพื่อการฝึกอาวุธ และมีการบริจาคเงินช่วยเหลือ กลุ่มก่อการร้ายโดยพรรคปาส พรรคการเมืองฝ่ายค้านของมาเลเซีย ความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซียในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จึงมีแนวโน้ม ถดถอยลง

การตอบโต้ผ่านสื่อหรือการแสดงความเป็นปฏิปักษ์กับมาเลเซีย จึงเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้การดำเนินนโยบายในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกับมาเลเซีย ในช่วงหนึ่งนั้นมีลักษณะของการร่วมมือกันน้อย

ยิ่งกว่านั้น การที่ฝ่ายไทยมักมองปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องเฉพาะภายในประเทศหรือเป็นเรื่องของอธิปไตยของไทย รัฐบาลไทยจึงไม่ ต้องการให้ประเทศมาเลเซียหรือประเทศอื่นใดเข้ามายุ่งเกี่ยวเพราะหวั่นเกรงผลกระทบที่ อาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคงภายในประเทศ หากมีการเปิด โอกาสให้ต่างชาติเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาด้วยแล้ว ปัญหาจะยิ่งบานปลายและแก้ไขได้ยากมากขึ้น

นอกจากนั้น ค่ายบุคคลิกของผู้นำไทยในช่วงดังกล่าวที่ต้องการแสดงภาวะความ เป็นผู้นำของอาเซียนอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ไทยไม่ต้องการความ ช่วยเหลือจากมาเลเซีย

กล่าวได้ว่า ความร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียในช่วงรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ค่อนข้างประสบปัญหา เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างตัวผู้นำของทั้งสอง ประเทศ โดยเฉพาะการที่ผู้นำไทยมีเสียงเหนือกว่าในรัฐสภา ทำให้กลไกในการคาน อำนาจและคัดค้านในแนวทางที่เกี่ยวข้องกับนโยบายมีน้อย การพุดจาในเวทีระหว่าง ประเทศของผู้นำไทยหลายครั้ง จึงออกมาในลักษณะแข็งกร้าว และขาดการคิดไตร่ตรอง อย่างรอบคอบ ซึ่งกรณีนี้ทำให้มีการตอบโต้กันไปมาผ่านสื่ออยู่บ่อยครั้ง ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อไทยหันไปสร้างสัมพันธภาพด้านธุรกิจกับสิงคโปร์ ทำให้มาเลเซียตกเป็นเป้าโจมตี จากคมฝีปากผู้นำไทย ทั้ง ๆ ที่โดยข้อเท็จจริงมาเลเซียน่าจะเป็นประเทศที่สามารถให้ ความช่วยเหลือไทยในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยและมาเลเซียในช่วงการบริหาร แผ่นดินของ พ.ต.ท. ทักษิณ จะค่อนข้างเป็นปัญหา แต่การดำเนินนโยบายภายใต้ความ ร่วมมือระหว่างกันนั้น กลับไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากความร่วมมือหลาย ประการเป็นงานต่อเนื่องซึ่งต้องดำเนินไปตามกระบวนการปกติอยู่แล้ว ประกอบกับ

การพยายามมองข้ามปัญหาความขัดแย้งเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างกัน ก็สามารถนำพาทั้งสองประเทศเดินหน้าร่วมกันต่อไปได้อย่างดีเยี่ยม

ความร่วมมือไทย-มาเลเซียในสมัยรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์

หลังจากเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงด้วยรัฐบาลที่พยายามแสดงออกในแนวทางที่อ่อนลง ทำที่ระหว่างไทยกับมาเลเซียจึงมีแนวโน้มดีขึ้น เห็นได้จากการที่ผู้นำของทั้งสองประเทศเดินทางพบปะพูดคุยกัน และได้มีการเน้นย้ำถึงการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

จากการที่สุรยุทธ์เดินทางเยือนมาเลเซียเมื่อปี พ.ศ. 2549 จะใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาอย่างใกล้ชิด และจะนำคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีมาเลเซียไปปรับใช้พร้อมจะติดต่ออย่างใกล้ชิดต่อไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 นายกรัฐมนตรีมาเลเซียก็ได้เดินทางมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการครั้งแรก โดยจากการหารือร่วมกันมีความเห็นว่าทั้งสองฝ่าย ควรมีความสัมพันธ์ทวิภาคีใกล้ชิดกันเป็นพิเศษ ระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จะต้องเพิ่มระดับความเชื่อมั่น ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการค้า การลงทุน การสร้างขีดความสามารถด้านการศึกษา โดยแสวงหาความร่วมมือ จากกลไกที่ทั้งสองฝ่ายมีอยู่ เช่นคณะกรรมการร่วมไทย-มาเลเซีย และกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ไทย-มาเลเซีย (“ไทย-มาเลเซียร่วมแก้ “ไฟใต้” สุรยุทธ์ให้สื่อออกทบทวนในอนาคต,” 2550)

นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ยังกล่าวถึงสถานการณ์ในภาคใต้ที่ไทยว่า มาเลเซียจะสานต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน โดยผู้นำทั้งสองฝ่ายสามารถติดต่อกันทางโทรศัพท์โดยตรงเพื่อหารือและแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ตลอดเวลา และเชื่อว่าพื้นที่ภาคใต้ของไทยเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพื้นที่ที่ผู้คนอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ ไม่ใช่พื้นที่ที่มีปัญหา สำหรับกรณี 131คนไทย สามารถอยู่ในมาเลเซียได้อย่างสันติ หรือหากต้องการเดินทางกลับไทยก็สามารถทำได้ทุกเมื่อ (ฐานข้อมูลข่าวจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2549)

นอกจากนั้น พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ยืนยันถึงความพยายามการใช้แนวทางแก้ปัญหาโดยสันติวิธีซึ่งตรงกันข้ามกับรัฐบาลที่แล้ว โดยผ่านการทำความเข้าใจกับทุก

ฝ่ายรวมถึงผู้นำมุสลิมและนักเรียน โรงเรียนปอเนาะต่าง ๆ และได้ให้ความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียในด้านการข่าว เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้เป็นเรื่องภายในประเทศและยังไม่มีสิ่งบอกเหตุที่ทำให้กังวลว่าเหตุร้ายในพื้นที่ที่จะพัฒนาไปเป็นการก่อการร้ายข้ามชาติ

คาโต๊ะซรี อับดุลลาห์ อาหมัด บาดาวี กล่าวถึงท่าทีของรัฐบาลมาเลเซียที่มีต่อสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่า ในประเทศมาเลเซีย ทางตอนเหนือของประเทศ มีคนไทยแท้อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียดูแลอย่างดี เช่นเดียวกับคนชาติอื่นในมาเลเซีย เช่น ชาวฮินดูและจีน ซึ่งคนเหล่านั้นรักชาติวิถีชีวิตได้ โดยคนไทยก็ได้รับความเคารพ เช่นเดียวกับคนนับถือศาสนาอื่น และมีการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ไม่ได้แบ่งแยกหรือกีดกัน เพราะรัฐบาลมาเลเซียเข้าใจถึงความแตกต่างเรื่องชาติเผ่าพันธุ์ ซึ่ง 50 ปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ทางการทูต มีความสงบเรียบร้อยมาก และ 50 ปีข้างหน้า จะมีความสงบสุข มีความร่วมมือกันต่อไป (“ไทย-มาเลเซียร่วมแก้ “ไฟใต้” สุรยุทธ์ ให้สื่อออกทัศนคติในอนาคต,” 2550)

การหารือถึงปัญหาบุคคล 2 สัญชาติ ที่เป็นปัญหามายาวนาน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจะให้มีการตรวจสอบประวัติและเช็กลายนิ้วมือของประชาชนในพื้นที่ที่ถูกสงสัยว่ามีสองสัญชาติ และถ้าพบบุคคลที่ถือสองสัญชาติอาศัยอยู่ในมาเลเซียก็จะถามความสมัครใจ โดยให้เลือกระหว่างสัญชาติไทยหรือมาเลเซีย ซึ่งนายกมาเลเซียมั่นใจว่ามาตรการในเรื่องนี้จะเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาว ส่วนในเรื่อง 130 คนไทยที่หลบหนีเข้าประเทศมาเลเซียอย่างผิดกฎหมาย ต้องหารือกันต่อไปอย่างไรก็ตามต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจว่าจะกลับประเทศไทยหรือไม่ (ฐานข้อมูลข่าวจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2550)

นอกจากนั้น นายบาดาวีได้ย้ำว่าเรื่องของความรุนแรงความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไข และทางมาเลเซียไม่ได้มีนโยบายที่จะให้มีการแบ่งแยกดินแดน

ในเรื่องของการที่จะสร้างความสงบให้เกิดขึ้น คือให้ความรุนแรงลดน้อยลงก็มีทางเดียว อย่างที่เราทำอยู่ในขณะนี้หมายถึงว่า เราได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนมากขึ้น ให้ข่าวสาร เราสามารถที่จะเข้าไปตรวจค้น จับกุม บุคคลซึ่งอาจจะ

ข้อกล่าวหาอยู่แล้ว หรือว่าไม่มีข้อกล่าวหา แต่มีหลักฐานชัดเจนในเรื่องของอาวุธปืน ในเรื่องของวัตถุระเบิด สิ่งเหล่านี้จะเห็นว่าเป็นผลที่เริ่มปรากฏมากขึ้น เราจะคัดแยก ผู้ที่ไปตรวจค้น จับกุม เหล่านี้มาจะคัดแยก ใครไม่มีหลักฐานไม่สามารถดำเนินคดีได้ ไม่มีพยานหลักฐานทางด้านวัตถุ เราจะเข้าไปพูดคุยกับเขา ทำความเข้าใจและจะได้ให้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามาดูแล ที่จะเพิ่มทักษะทางด้าน อาชีพให้กับเขา นั่นเป็นส่วนที่เราได้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ผู้ที่มีคดี ผู้ที่มีพยานหลักฐาน ต่าง ๆ เราก็ดำเนินการไปตามกฎหมาย นั่นเป็นจุดที่ถือได้ว่า เราไม่ได้ทำอะไรที่จะละเมิด สิทธิมนุษยชน จะเป็นไปตามวิธีการในทุก ๆ อย่าง (สำนักโฆษกรัฐบาลไทย, กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์, 2550)

ปฏิกิริยาตอบสนองจากรัฐบาลมาเลเซีย คือความรู้สึกที่ยังเป็นกังวลอย่างมากต่อ สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยในระยะแรก แต่ต่อมาก็ แสดงออกในลักษณะพอใจกับการทำงานของรัฐบาลไทยที่มีความนุ่มนวลมากขึ้น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ตามที่นายคะ โด๊ะ ชรี ไชยิด ฮามิด จาฟาร์ อัลบารัฐมนตรีต่างประเทศของมาเลเซีย ให้สัมภาษณ์ในทำนองที่ว่ามาเลเซีย มีความกังวลในฐานะเป็นประเทศเพื่อนบ้านและประธานโอไอซี และรัฐบาลมาเลเซีย พอใจต่อแนวทางการแก้ปัญหาภาคใต้ของไทย ในรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ มากกว่ารัฐบาลที่ผ่านมา

รัฐบาลมาเลเซียได้ให้ความร่วมมือในโครงการความร่วมมือระหว่างไทยกับ มาเลเซียเพื่อแก้ปัญหาภาคใต้ โดยเฉพาะโครงการ 3Es ซึ่งมีความก้าวหน้าไปมาก และรัฐบาลมาเลเซียยังแสดงความเชื่อมั่นอีกว่าแนวทางที่ดำเนินการนั้นถูกต้อง ถึงกับ ตั้งความหวังว่า รัฐบาลชุดใหม่ที่จะเกิดขึ้นหลังการเลือกตั้งสิ้นปีนี้จะดำเนินนโยบาย ตามแนวทางนี้ต่อไป

ในขณะเดียวกัน นายไชยิด ฮามิด อัลบารัฐ ยังได้เสนอให้รัฐบาลมีการเจรจาทวิภาคีกับประชาชนในพื้นที่และต้องพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ดีขึ้น เพื่อผลการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนในอนาคต ไว้เป็นแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียช่วงหลังรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ เริ่มพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เป็นสัญญาณที่ดีอันเกิดมาจากรัฐบาลไทยเล็งเห็นความสำคัญของประเทศมาเลเซีย โดยมองว่ามาเลเซียจะสามารถให้การช่วยเหลือไทยในการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบที่หลบหนีไปยังมาเลเซียได้ และมาเลเซียยังเป็นประเทศที่สำคัญที่จะช่วยแก้ต่างและอธิบายให้กับรัฐบาลไทยในเวทีประชาคมโลก โดยเฉพาะกับประเทศมุสลิม ยิ่งกว่านั้นมาเลเซียเองก็มีความพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือไทยตลอดเวลา นั่นเป็นเพราะมาเลเซียมองว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันของไทยมีความจริงจัง และใส่ใจในความสัมพันธ์ระหว่างกันมากกว่ารัฐบาลชุดที่แล้ว ซึ่งไม่มีการกล่าวหาว่า มาเลเซียเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการก่อความไม่สงบ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ และที่สำคัญคือไม่มีเหตุผลใดที่รัฐบาลมาเลเซียจะให้การสนับสนุนขบวนการในไทยเนื่องจาก ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ของไทยสามารถลุกลามเข้าสู่พื้นที่ทางเหนือและทำลายความมั่นคงของประเทศมาเลเซียได้โดยง่าย

การตอบสนองต่อแนวคิดการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษ ของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด

แนวคิดการจัดตั้งเขตการปกครองพิเศษของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีต นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ในการแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย เป็นแนวคิดที่ต้องการให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส เป็นเขตการปกครองพิเศษ ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย โดยที่รัฐบาลให้อำนาจการปกครองตนเอง กับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนสามารถเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรง เพื่อมาบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเขตการปกครองพิเศษดังกล่าวจะขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางที่กรุงเทพมหานคร

การที่ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด เสนอแนวคิดการจัดตั้งเขตการปกครองพิเศษใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น มีสาเหตุจากการเกิดปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นระยะเวลานานและไม่มีทีท่าว่าจะจบลง แต่กลับกลายเป็นว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่ง ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด มองว่า ควรจะใช้การปกครองรูปแบบพิเศษ เนื่องจากทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเขตที่มีความแตกต่างจากจังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านประชากร ลักษณะภูมิอากาศ และ

ภูมิประเทศ โดยที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจังหวัดที่มีประชากรส่วนใหญ่มิใช่เชื้อสายมลายู และนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ จากความแตกต่างดังกล่าว ทำให้ ดร.มหาเธร์ มองว่าควรจัดตั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นเขตการปกครองพิเศษ โดยให้อำนาจการปกครองตนเอง ใช้กฎหมายและระบบการปกครองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ เพื่อเป็นการลดความรุนแรงของการก่อความไม่สงบของกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ยังคงมีอิทธิพลและแนวร่วมอีกเป็นจำนวนมากในการก่อความรุนแรงอยู่บ่อยครั้งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การที่ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวสืบเนื่องมาจากในสมัยที่ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย และเคยเป็นคนกลางในการเจรจาระหว่างกลุ่มแบ่งแยกดินแดน MNLF หรือ Moro National Liberation Front กับรัฐบาลฟิลิปปินส์ โดยที่ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ได้เสนอแนวคิด การจัดตั้งเขตการปกครองพิเศษในหมู่เกาะมินดาเนา ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด กับ อีก 1 เมือง คือ มากินดาเนา ตาเนา เดย์ซุ ตาวิ-ตาวิ ซูลู บาซิลัน และมาราวิ เนื่องจาก 14 จังหวัดภาคใต้ เป็นเขตที่มีชาวมุสลิมมากกว่าชาวคริสต์ แต่ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์ ในทางกลับกัน ทางภาคใต้แถบหมู่เกาะมินดาเนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม หลังจากการเจรจาบรรลุผล ในปี ค.ศ. 1996 ทำให้เกิดการก่อตั้งเขตการปกครองพิเศษในหมู่เกาะมินดาเนา (Autonomous Regions of Muslim Mindanao--ARMM) โดยให้อำนาจการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ รัฐบาลกลางที่มะนิลาจะควบคุมดูแลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคง การคลัง และการต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งที่ผ่านมามีประสบความสำเร็จและทำให้ กลุ่ม MNLF ยอมวางอาวุธและเข้าร่วมกับรัฐบาลอีกทั้งยังลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารของเขตปกครองพิเศษอีกด้วย

ในกรณีของจังหวัด อาเจะห์ โดยกลุ่ม AIM--Aceh Independence Movement ที่ทำการต่อต้านรัฐบาลอินโดนีเซียเพื่อต้องการแยกเป็นเอกราชจากอินโดนีเซีย แต่หลังจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ถล่มอินโดนีเซียโดยที่ อาเจะห์ มีคนเสียชีวิตมากกว่า 2 แสนคน ทำให้เกิดการเจรจากับรัฐบาลอินโดนีเซีย จนกระทั่งบรรลุข้อตกลง

สันติภาพระหว่าง กลุ่ม AIM และรัฐบาลอินโดนีเซีย และให้อาจะห์เป็นเขตปกครองตนเอง โดยที่ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ให้การสนับสนุนในการบรรลุสันติภาพระหว่างกัน จากความสำเร็จดังกล่าว ทำให้ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด เสนอแนวคิดการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อหวังสร้างความปรองดองและความสงบให้เกิดขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการแก้ปัญหาความรุนแรงจากแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นรัฐปัตตานี

แต่แนวคิดดังกล่าวกลับได้รับการตอบโต้จากรัฐบาลไทยในสมัยนั้น โดยอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาตอบโต้การนำเสนอแนวคิดดังกล่าว โดย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ให้ความเห็นว่า เขตการปกครองพิเศษไม่สามารถนำมาใช้กับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เนื่องจากประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างจากประเทศมาเลเซีย กล่าวคือ ประเทศมาเลเซียมีรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ มาเลเซียมีรัฐบาลกลางแห่งสหพันธรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่นของรัฐต่าง ๆ โดยที่รัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละรัฐก็มีอำนาจการบริหารจัดการตนเองทุกด้าน ยกเว้นทางด้านทหาร การคลัง และการต่างประเทศ โดยแต่ละรัฐจะมีมุขมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่น และมีสุลต่านเป็นประมุขสูงสุดของรัฐ ซึ่งมีทั้งหมด 9 รัฐ และอีก 4 รัฐ ที่ไม่มีสุลต่าน มุขมนตรีจะเป็นทั้งหัวหน้ารัฐบาลและประมุขของรัฐด้วย

แต่รูปแบบการปกครองของไทยที่เป็นรัฐเดี่ยว การปกครองของไทยเป็นแบบกระจายอำนาจ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยที่ส่วนกลางแบ่งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น จังหวัด อำเภอ และตำบล โดย 75 จังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลาง โดยกระทรวงมหาดไทย และ 1 จังหวัด คือกรุงเทพมหานคร ที่มีผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้พยายามรวบอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง และนี่ก็คือความแตกต่างระหว่างรูปแบบการปกครองของไทยและมาเลเซีย

นอกจากนี้ การที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ออกมาตอบโต้แนวคิดการจัดตั้งเขตการปกครองพิเศษใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย นั้น เนื่องจาก พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มองว่าเป็นการแทรกแซง

กิจการภายใน เพราะปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาภายในประเทศ จะเห็นได้จาก การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่มีกล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นเพียงปัญหาภายในประเทศ และกลุ่มขบวนการดังกล่าวเป็นแค่กลุ่มโจรกระโจน จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น จึงเปลี่ยนเป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่ต้องการสถาปนารัฐปัตตานี แต่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มขบวนการก่อการร้ายสากล เหตุที่กล่าวเช่นนี้เนื่องมาจาก พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ไม่ต้องการให้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าสู่เวทีระดับนานาชาติ ซึ่งจะทำให้ประเทศมหาอำนาจและประเทศข้างเคียงนำมาเป็นข้ออ้างในการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในและเข้ามามีอิทธิพลกับประเทศไทย โดยง่าย (เทพชัย หยุ่น, 2550)

การแสดงความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหาภาคใต้ของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด กำลังทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและมาเลเซียมีปัญหาและไม่เข้าใจกันอีกครั้ง โดยสองฝ่ายได้ตอบโต้ไปมาผ่านสื่อ แม้ว่าทางออกของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจต้องใช้กระบวนการทางการเมืองมากกว่าการทหาร และสร้างกระบวนการเจรจาหลายฝ่าย โดยอาจมีนานาชาติร่วมด้วยนั้น แม้ว่ารัฐไทยจะไม่ปฏิเสธการเจรจาอย่างเป็นทางการก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากที่ผ่านมานโยบายที่นำมาซึ่งการเจรจาระหว่างไทยกับมาเลเซียยังไม่เปิดชัดเจนมากนัก

แม้ว่าระบอบการเมืองการปกครองของไทยจะมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การปกครองของส่วนกลางมาโดยตลอด จากกรณีการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษตามแนวคิดของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ที่ผ่านมานั้น รัฐไทยจึงค่อนข้างมีความอ่อนไหวต่อคำว่า “Autonomy” ในการเสนอเขตปกครองพิเศษของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด อยู่มากพอสมควร เนื่องจากคนไทยฟังแล้วรู้สึกว่าเป็นการแยก 3 จังหวัดภาคใต้ให้เป็นรัฐอิสระ ประกอบกับเป็นหนึ่งในข้อเรียกร้องของขบวนการก่อการร้ายมาโดยตลอด ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นไทยก็มิอาจยอมได้ แต่จากการพบปะพูดคุยกันอีกครั้งระหว่างนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีไทย ในฐานะประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) กับ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด เมื่อปี ค.ศ. 2005 ซึ่งทราบจุดประสงค์ที่แท้จริงว่า มหาเธร์ไม่ได้ต้องการให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรัฐอิสระ

แต่ต้องการให้สามารถปกครองตัวเองและยังอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลกลาง เช่นเดิม ซึ่งอาจคล้ายกับการปกครองของมาเลเซียที่มีรัฐต่าง ๆ ที่มีอำนาจปกครองตนเอง ได้ระดับหนึ่งแต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาลกลางนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐเดี่ยวหรือเป็นเอกรัฐ มีรัฐธรรมนูญซึ่งบัญญัติไว้ครบถ้วนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งสามารถเลือกระบบการปกครองได้ อาทิ รูปแบบ กทม. เมืองพัทยา ที่เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ หรือรูปแบบอื่น ๆ เพียงแต่จะต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ต้องเป็นไปตามนั้น

ทั้งนี้ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้กล่าวไว้ในการพูดคุยกับ ดร. มหาเธร์ เมื่อปี ค.ศ. 2005 เกี่ยวกับการปกครอง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า “ไม่รู้ว่าจะรูปแบบจะเป็นอย่างไร แต่ประชาชนในพื้นที่ที่ต้องมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งจะมีส่วนร่วมแบบไหน หรือในทางไหน รัฐบาลต้องไปว่ากันอีกที” (ประชาไทย, 2548) แต่จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะต่ออธิปไตยของชาติ

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาด้านการปกครองที่ดีที่สุดคือต้องเป็นการปกครองที่ให้แก่ทุกคนได้รับการดูแลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยอิงขนบธรรมเนียมประเพณีของคนท้องถิ่น คนในพื้นที่ อบต. อบจ. หรือเทศบาล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ก็ตอบโจทย์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี หากมีการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้นเอง